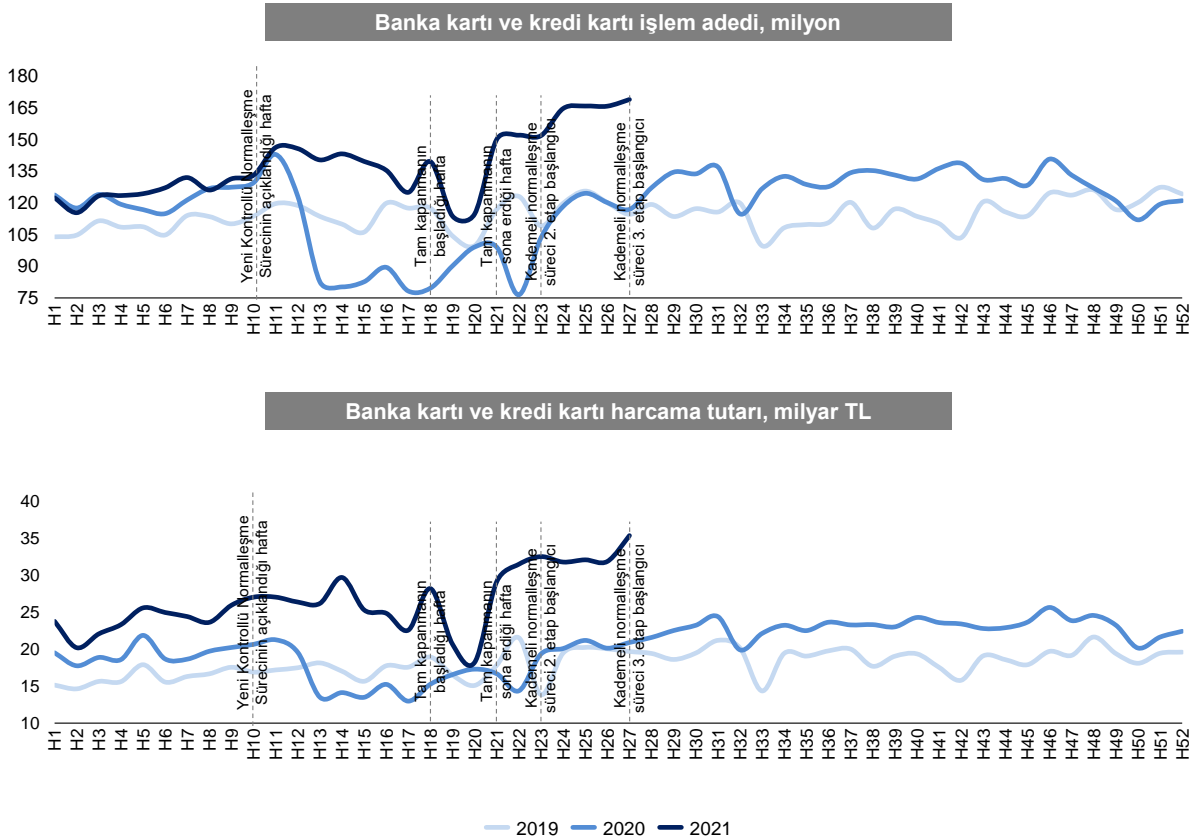

Kartlı harcamalar kademeli normalleşme sürecinin ikinci etabının başlamasıyla Haziran ayında arttı

Haziran ayında kartlı harcamalar tutar ve işlem adedi olarak artmıştır.

Haziran ayında kartlı harcamalar tutar olarak yüzde 23, işlem adedi olarak yüzde 18 oranında artmıştır. Haftalık hareketler incelendiğinde, 4 ve 18 Mayıs ile 2 Temmuz haftalarında harcama tutarı sırasıyla yüzde 3, yüzde 1 ve yüzde 11 artarken; 11 ve 25 Haziran haftalarında sırasıyla yüzde 2 ve yüzde 1 azalmıştır. İşlem adedi tarafında ise 11 Mayıs haftasında yüzde 8 artış görülürken, diğer haftalardaki değişimler sınırlı seviyelerde gerçekleşmiştir (Şekil 1).

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı işlem adedi ve harcama tutarı, 2019 – 2021*

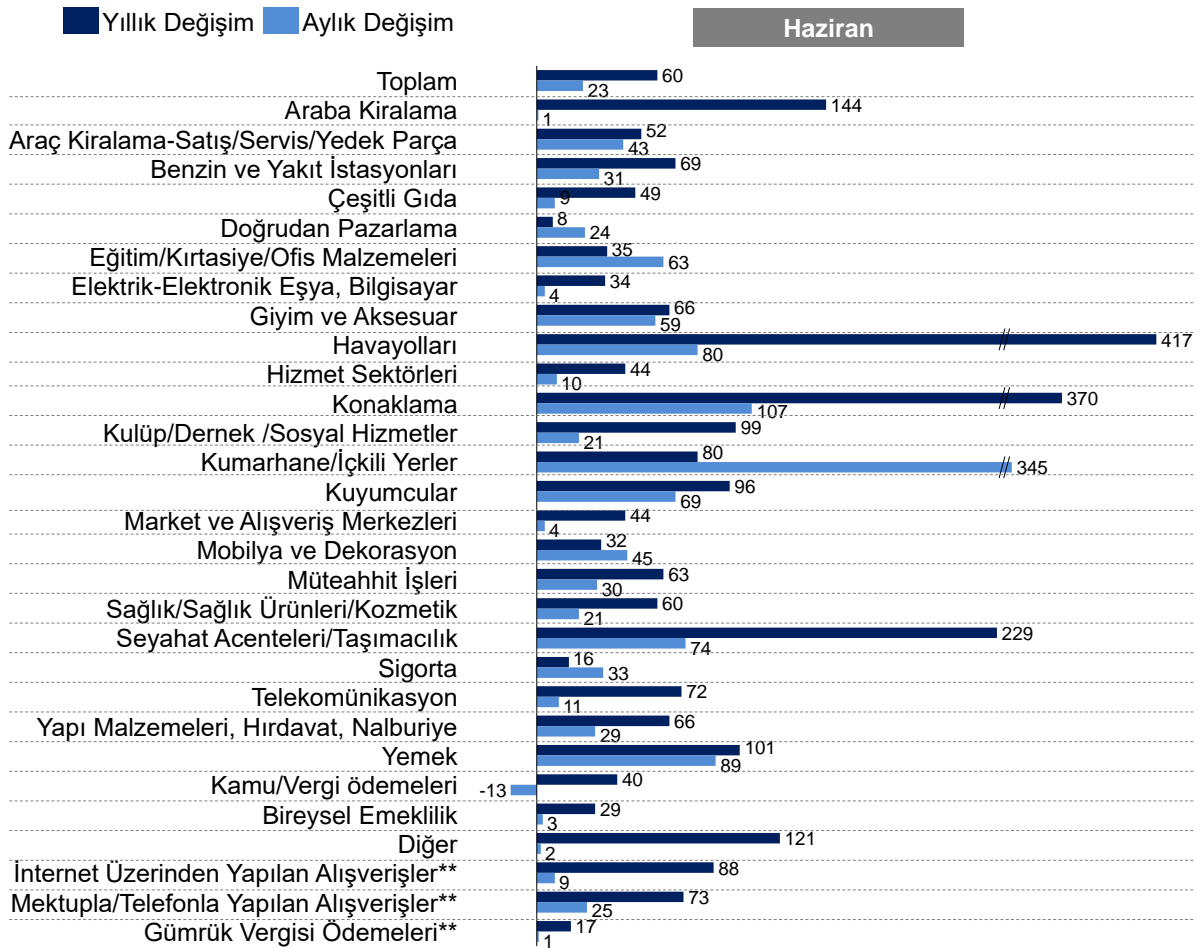
Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

(*) 2019 yılı değerleri, 4 Ocak - 27 Aralık 2019; 2020 yılı değerleri, 3 Ocak – 25 Aralık 2020; 2021 değerleri; 1 Ocak – 2 Temmuz 2021 tarihlerini kapsamaktadır.

Haziran ayında harcama gruplarının tamamı önceki aya göre artmıştır.

Haziran ayı genelinde toplam harcama tutarlarının yüzde 23 düzeyinde arttığı; 26 harcama grubundan kamu/vergi ödemeleri (yüzde 13) dışındaki tüm harcamalarda artış gerçekleştiği görülmüştür. Kumarhane/içkili yerler (yüzde 345) en fazla artan harcama grubu olurken, konaklama (yüzde 107), yemek (yüzde 89), havayolları (yüzde 80), araba kiralama (yüzde 78), seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 74) ve kuyumcular (yüzde 69) harcamaları da yüksek oranlı artışlar kaydetmiştir. Söz konusu gelişmelerde Haziran ayında kademeli normalleşme sürecinin ikinci etabının başlamasının etkili olduğu düşünülmektedir (Şekil 2).

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcama tutarının aylık ve yıllık değişimleri (Haziran 2021), % *

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

(*) Sektör kategorilerine ilişkin ayrıntılı bilgiye ulaşmak için bakınız:

https://evds2.tcmb.gov.tr/help/videos/Metaveri_K_Kartlari_Harcama_Tutari.pdf

(**) İnternet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Kartlı harcamalar Haziran ayında yıllık bazda artış kaydetmiştir.

Haziran ayında toplam kartlı harcamalar geçen yıla göre yüzde 60 oranında artmıştır. Harcama gruplarına göre bakıldığında, kalemlerin tamamında yıllık olarak artış gözlenmiş; salgından en olumsuz etkilenen harcama gruplarında yıllık artış oranlarının da yüksek olduğu görülmüştür. Havayolları (yüzde 417), konaklama (yüzde 370), seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 229), araba kiralama (yüzde 144), diğer (%121) ve yemek (yüzde 101) harcamaları bu grupta yer alan kalemlerdir (Şekil 2 ve Şekil 3).

Şekil 3 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcama tutarlarının yıllık değişimi (Mart 2020 – Haziran 2021), % *

	Mar.20	Nis.20	May.20	Haz.20	Tem.20	Ağu.20	Eyl.20	Eki.20	Kas.20	Ara.20	Oca.21	Şub.21	Mar.21	Nis.21	May.21	Haz.21
Toplam	3,9%	-17,7%	-11,7%	10,0%	16,1%	19,6%	22,6%	29,7%	24,4%	15,3%	19,0%	24,1%	50,0%	79,9%	62,5%	60,1%
Araba Kiralama	-2,8%	-54,6%	-46,3%	-17,6%	0,2%	24,0%	35,7%	52,0%	34,2%	8,0%	17,0%	19,2%	79,4%	197,2%	164,4%	144,4%
Araç Kiralama-Satış/Servis/Yedek Parça	11,1%	-14,8%	-2,3%	47,5%	41,7%	50,7%	51,9%	50,2%	42,8%	28,9%	35,1%	30,9%	60,7%	100,5%	50,9%	52,3%
Benzin ve Yakıt İstasyonları	-12,1%	-44,9%	-40,6%	-20,4%	-1,3%	2,1%	8,1%	15,5%	13,1%	1,4%	5,3%	12,2%	39,6%	110,0%	101,0%	69,4%
Çeşitli Gıda	24,5%	14,8%	13,6%	22,3%	26,0%	23,6%	31,5%	35,2%	32,0%	29,5%	37,2%	35,3%	41,6%	53,2%	55,8%	48,8%
Doğrudan Pazarlama	25,7%	12,1%	24,8%	38,6%	16,8%	18,3%	19,5%	21,8%	28,2%	14,4%	2,6%	-2,1%	2,2%	13,2%	5,0%	7,8%
Eğitim / Kırtasiye / Ofis Malzemeleri	-17,8%	-36,4%	-26,5%	10,0%	12,3%	-11,3%	1,2%	30,7%	1,5%	-12,2%	-3,9%	13,1%	54,3%	70,5%	28,7%	35,0%
Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar	28,0%	48,2%	75,1%	100,7%	90,3%	105,1%	122,0%	119,0%	89,7%	93,0%	80,6%	66,8%	90,1%	82,0%	53,2%	33,7%
Giyim ve Aksesuar	-22,9%	-65,2%	-43,6%	-9,6%	29,2%	0,4%	6,1%	24,0%	5,5%	-17,2%	-9,5%	-1,7%	70,9%	204,6%	84,5%	65,9%
Havayolları	-47,4%	-95,3%	-88,7%	-64,7%	-44,3%	-29,0%	-33,5%	-33,1%	-39,3%	-41,1%	-46,8%	-47,9%	78,1%	1443,8%	832,5%	417,5%
Hizmet Sektörleri	10,4%	-8,5%	0,0%	20,7%	13,4%	24,6%	21,9%	22,4%	18,7%	9,0%	13,4%	11,1%	40,1%	64,0%	45,1%	43,6%
Konaklama	-41,6%	-93,9%	-90,2%	-71,1%	-36,4%	-10,7%	-1,1%	0,4%	-20,6%	-41,2%	-30,9%	-20,2%	82,2%	1108,6%	908,5%	369,9%
Kulüp / Dermek / Sosyal Hizmetler	4,5%	-16,3%	-4,8%	-18,2%	90,3%	-42,5%	8,7%	35,0%	19,8%	8,7%	1,8%	0,7%	37,1%	84,7%	39,8%	98,9%
Kumarhane /İçkil Yerler	-28,7%	-91,5%	-86,8%	-59,5%	-31,2%	-17,8%	-15,9%	-22,4%	-65,3%	-90,7%	-89,2%	-87,7%	-45,7%	152,6%	102,3%	79,6%
Kuyumcular	-5,8%	-70,4%	-46,7%	-21,6%	3,2%	8,1%	-1,8%	-20,3%	-26,3%	-26,1%	42,8%	80,2%	118,3%	248,9%	84,7%	95,9%
Market ve Alışveriş Merkezleri	43,9%	44,2%	39,2%	36,1%	38,7%	41,5%	43,3%	61,9%	56,8%	57,4%	58,1%	49,5%	29,0%	37,2%	43,3%	44,4%
Mobilya ve Dekorasyon	-6,0%	-29,4%	-0,7%	42,7%	41,1%	46,5%	40,7%	51,5%	44,6%	22,5%	22,7%	20,1%	71,8%	121,2%	38,3%	32,0%
Müteahhit İşleri	11,1%	-6,3%	5,4%	60,6%	39,1%	72,8%	50,4%	56,4%	203,0%	46,1%	49,4%	53,1%	83,7%	124,0%	74,2%	62,7%
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	13,5%	-34,4%	-22,0%	25,6%	26,8%	41,4%	41,7%	37,3%	34,6%	18,2%	20,1%	19,9%	49,1%	159,9%	97,8%	59,6%
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	-40,9%	-81,8%	-80,3%	-60,6%	-43,8%	-45,8%	-40,6%	-32,1%	-35,2%	-35,3%	-14,9%	-9,1%	41,4%	309,6%	314,7%	228,9%
Sigorta	14,1%	-1,9%	-0,5%	42,4%	27,4%	27,5%	26,1%	29,4%	18,3%	14,2%	10,1%	4,4%	14,4%	24,8%	10,8%	16,2%
Telekommünikasyon	-1,3%	-0,1%	6,7%	16,4%	46,3%	58,4%	62,2%	60,0%	51,3%	50,6%	60,1%	70,2%	101,9%	111,8%	72,5%	72,1%
Yapı Malzemeleri, Hırdavat, Naiburiye	12,0%	-12,3%	1,6%	55,9%	36,5%	65,0%	54,5%	55,2%	52,6%	45,7%	68,4%	57,1%	73,7%	115,2%	77,0%	66,0%
Yemek	-19,2%	-76,9%	-67,0%	-23,9%	7,2%	16,0%	22,2%	23,3%	-10,4%	-44,9%	-39,5%	-35,7%	46,7%	290,2%	201,1%	100,5%
Kamui/Vergi ödemeleri	-27,7%	-47,6%	-47,5%	-46,1%	-41,8%	-39,3%	-57,4%	-56,8%	-50,5%	-40,1%	-42,7%	-5,0%	25,9%	12,3%	5,7%	40,2%
Bireysel Emeklilik	7,6%	10,0%	0,8%	11,2%	10,1%	5,9%	17,3%	9,3%	14,0%	21,3%	24,0%	21,8%	24,8%	27,0%	30,0%	29,1%
Diğer	21,4%	18,4%	27,8%	47,1%	68,3%	63,5%	40,9%	44,6%	73,4%	60,8%	166,6%	125,9%	133,2%	145,4%	141,5%	121,3%
İnternet Üzerinden Yapılan Alışverişler**	10,0%	19,1%	25,6%	43,9%	34,2%	41,7%	50,9%	58,7%	57,7%	61,9%	50,2%	64,3%	105,1%	84,9%	81,3%	88,2%
Mektupla/Telefonla Yapılan Alışverişler**	6,1%	-7,3%	-7,9%	14,0%	5,7%	12,1%	29,3%	44,0%	40,2%	33,6%	31,7%	30,9%	52,7%	67,2%	61,2%	73,3%
Gümrük Vergisi Ödemeleri**	-32,1%	-71,4%	-68,8%	-97,7%	-96,9%	-96,1%	-96,6%	-93,7%	-97,2%	-96,3%	-95,5%	-93,1%	-91,8%	-89,4%	-92,8%	17,2%

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

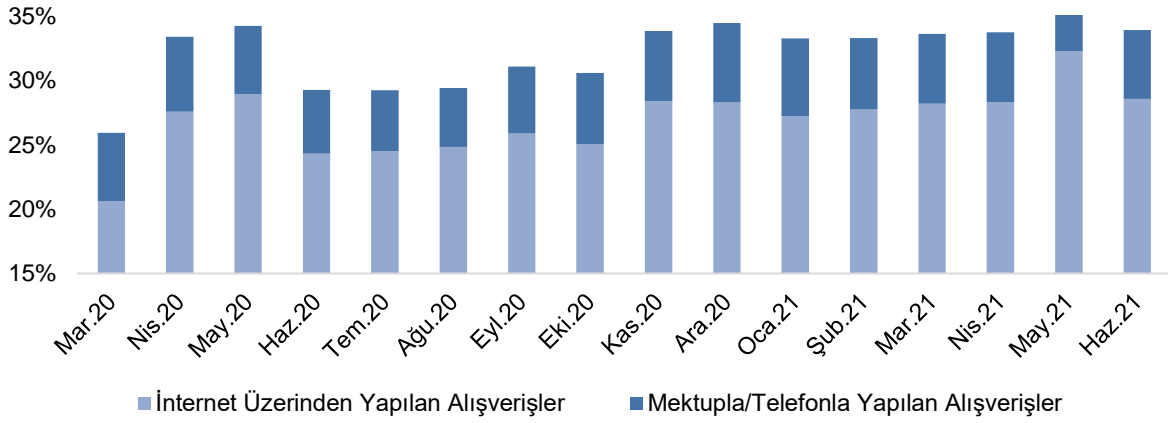
(*) İslı haritasında açık mavi ilgili sektörün aylar içindeki en yüksek değerlerini, koyu mavi ise en düşük değerlerini göstermektedir.

(**) İnternet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Haziran ayında internet üzerinden ve mektupla/telefonla yapılan alışverişlerin payı yüzde 34'tür.

Salgınla birlikte önem kazanan online alışverişler Haziran ayında da yüksek oranda artmıştır; internet üzerinden yapılan alışverişlerin yıllık artışı yüzde 88'e, mektupla/telefonla yapılan işlemlerinki ise yüzde 73'e ulaşmıştır. Online harcamaların toplam harcamalar içindeki payı Mart 2020'de yüzde 26 iken, Haziran 2021'de yüzde 34 seviyesine yükselmiştir (Şekil 3 ve Şekil 5).

Şekil 5 - Banka kartı ve kredi kartı ile internet üzerinden veya mektupla/telefonla yapılan harcamaların payı (Mart 2020 – Haziran 2021), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları